

Published on www.bilvavi.net

[Home](#) > ספר נפש החיים 003 שער ד פרק א אהבת התורה

ספר נפש החיים 003 שער ד פרק א אהבת התורה

והאמת כי ספרי יראה הנם ככל דרכי ה' הישרים. כי דורות הראשונים היו קבועים כל ימיהם בעסק והגיון תוה"ק תקועים באהלי המדרשות בגפ"ת. ושלהבת אהבת תוה"ק היה בוער בלבם כאש בוערת. באהבת ויראת ה' טהורה. וכל חפצם להגדיל כבודה ולהאדירה. והרחיבו גבולם בתלמידים רבים הגונים למען תמלא הארץ דעה.

מבואר כאן בדברי הנפה"ח איך היה ראשית צורת הדבר בימים ראשונים. בימים ראשונים כאשר היו עוסקים בתורה "היו קבועים כל ימיהם בעסק והגיון תורתנו הקדושה, תקועים באהלי המדרשות בגפ"ת" הרי ששכלם, הגיון ליבם, הגיון הפה-היה קבוע במציאותה של תורה.

אבל מלבד מה שהשכל והפה היו עסוקים בדברי תורה "והגית בו יומם ולילה", "ושלהבת אהבת תורתנו הקדושה היה בוער בליבם כאש בוערת", הלב של דורות הראשונים כפתחו של אולם, היה בוער כאש באהבת התוה"ק.

באדם על דרך כלל יש מציאות של שכל ויש מציאות של לב, כאשר האדם עוסק בדברי תורה אז באופן הנראה לעיניים עיקר ההשגה בתורה היא נובעת משכל ודיבור, והלב עומד כמציאות לעצמה. לעומת זאת- כאשר האדם עוסק בספרי מוסר נראה לכאורה שהעסק בספרי מוסר נובע מהעבודה של ההרגש של הלב בלבד. אבל אליבא דאמת הדברים הם שונים לגמרי: בעסק של ספרי מוסר יש חכמה נפלאה עד מאוד, כמו שמאריך הרמח"ל בתחילת המסילת ישרים "הן יראת ה' היא חכמה" היא לבדה חכמה" רהי שהיא לא רק התעוררות שבלב אלא היא עומק עיונה של תורה- אבל לא זו סוגייתנו השתא; הצד השני של המטבע-שהוא סוגייתנו השתא- כאשר האדם עוסק בהיות דאביי ורבא לכאורה הוא עוסק עם השכל הוא עוסק עם דיבור והלב שבאדם, כח ההתערוות, כח ההרגשה הפנימית שבלב לא נמצא שם. ואם זו תוצאת הדבר זה מה שקרה לאחר מכן כמו שאומר מיד הנפה"ח-

וכאשר ארכו הימים. הנה כן דרכו של היצר מעולם להתקנא בעם ה' אלה. כאשר המה דורכים בדרך ה' כראוי. להטיל בהם ארס. עד שכמה מהתלמידים שמו כל קביעותם ועסקם רק בפלפולה של תורה לבד ולא זולת כלל.

כלומר בלשון ברור זה היה רק שכל בלי הכרת הלב, בלי הרגשת הלב. והתוצאה של הדברים כמו שאומר הנפה"ח, לכן קבעו רבותינו שיעסקו גם בעניינים של ספרי יראה. אבל שורש נקודת החיסרון נבע מדרך כך: שמעיקרא צורת הלימוד של דורות הראשונים היה שמחד שכלם, הגיון ליבם ופיהם היה קבוע בעסק והגיון התורה הקדושה, אבל מאידך גם הלב שלהם היה נמצא בתוך התורה "שלהבת אהבת תורתנו הקדושה היה בוער בליבם כאש בוערת" וכשזה היה צורת דורות הראשונים אז גם השכל שלהם, כח הדיבור שלהם היה בדברי תורה אבל הלב שלהם היה בוער בדברי תורה ועם שניהם יחד הם עסקו בתורה. אבל כשארכו הימים אז נתחדש הדבר שנפסק הכח של הלב בוער- "אם אין יראה אין חכמה" כמו שאומר כאן הנפה"ח, אז תוצאת הדבר שנשאר הגיון של שכל בלבד והיו עוסקים כל ימיהם, שמו כל קביעותם ועסקם רק בפלפולה של תורה לבד בלי שיהיה ליבם בוער בקרבם- לכן נצרך כל סדרי העבודה של ספרי היראה. אבל קודם נבין יותר ברור מה היה מונח בראשית, מה חסר ומה התרופה, כמו שמסדר הנפה"ח.

אם האדם עוסק בשכל בדברי תורה- מחד נראה לאדם שהווא מצליח ויכול להיות שהוא ת"ח ויכול להיות שהוא משיג עוד עומק בסוגייה, עוד קושייא, עוד תירוץ, עוד מהלך ונראה שהוא מכוון לאמת- אבל זה פלגא של גברא שמחובר לדברי תורה. ובעומק אם זה פלגא אז זה הרבה פחות מפלגא. כאשר רק השכל של האדם עוסק בדברי תורה והוא עמל בדברי תורה והוא

מברר דברי תורה והוא זוכר דברי תורה והאולי הוא אפילו זוכה לאסוקי שמעתתא אליבא שהלכתא בדברי תורה- אז לכאורה בעיני הרואה מבחוץ נראה שאדרבא הוא ת"ח "איזהו ת"ח, כל ששולאים אותו בכל מקום הווא משיב" הוא יכול להשיב האו נראה ת"ח- אבל אליבא דאמת "האדם יראה יראי לעיניים, וה' יראה ללבב" "רחמנא ליבא בעי"- הוא בעי ליבא בתורה עצמה, היה ליבם בוער בקרבם בתורה עצמה. מי שהלב שלו בוער בדברי תורה אז התורה שלו היא חיבור של מח ולב, חיבור של שכל והרגשה- זו צורת חיים של עמלה של תורה באמת.

ברור לכל בר דעת שהחיסרון שעליו מדבר הנפה"ח הוא לא היה אז ואיננו. אותו חיסרון שהיה אז הוא אותו חיסרון שיש היום ונקווה שלא ירדו יותר ממה שמדבר הנפה"ח. אם כל יחיד ויחיד החיבור שלו לדברי תורה הוא יהיה ראשית בהכרת השכל בבירור -וגם שם צריך חיבור עצום ונורא! לא דיבור של שפתיים בלבד, ולא חיבור של חיצוניות השכל בלבד, אלא התקשרות הדיבור, והעומק התקשרות עומק כח המחשבה בעמלה של תורה, אדם שעמל בדברי תורה באופן הראוי ונותן כל מחשבתו לעסק דברי תורה בעה שהוא עמל בה, הוא מתקשר ומתחבר מכח השכל עצמו בהתקשרות. בחיצוניות הוא צריך להרהר תמיד בדברי תורה, ובפנימיות לקשור את עומק מחשבתו לדבר, וע"י כן הוא נהיה מחובר לדברי תורה באופן של שכל. ודאי שסדר בריאתו של עולם שהחלק החיצון יותר עוסק בדברי תורה רק בדיבור, לומד בקיאות בעלמא "למגרס"; החלק היותר קרוב כבר לומד עיונה של תורה- אבל גם זה במחשבה קלילה; החלק היותר קרוב עוסק בדברי תורה בעומק של עיון וביור- אבל הוא עדיין לא נקשר באופן שמחשבתו קשורה בדברי תורה; האופן היותר עמוק, הוא חושב תמיד בדברי תורה- אבל באופן של הרגל; האופן היותר עמוק בנפש האדם, שמה שהוא חושב בדברי תורה כדרך הסוחרים שחושבים סחורתם מחמת ששם תשוקתם והיותם לכן הוא חושב כל הזמן בדברי תורה מחמת שתשוקת הוויית שכלו נמצאת בדבר ולכן הוא מהרהר שם כסדר. כל זה עדיין עבודה של שכל בלי עבודה של לב. עבודה שבלב זה לא רק "הוי אומר זה תפילה" זה סוגיא לעצמה, אומר הנפה"ל להדיא, מה שהיה בדורות ראשונים וחסר בדורות אחרונים לא החלק של השכל! היא מתרבה בדור דידן יש ריבוי חידושין לרוב מכח הארה משמיא שירד.

אבל אותו חלק שעליו דיבר הנפה"ח לעיל, "ושלהבת אהבת תוה"ק היה בוער בלבם כאש בוערת" זה היה בדורות ראשונים ונעלם וככל שירדו הדורות ומתרחקים ממדרגת הר סיני שהר סיני בוער באש עד לב השמיים-זה היה הצורה של מתן תורה, הכח הזה של החיבור לדברי תורה הולך ונחלש. מחד אם אדם ינסה להבעיר את ליבו לדברי תורה בלי עומק עיונה של תורה בוודאי שזה אינו אלא דמיונות בעלמא, זה תשוקה לתורה אבל אין לו תורה. אבל בעומק מונח באדם בצורה השלימה שני החלקים כמו שנתבאר: מונח בו מחד החיבור לתורה, ומאיך התשוקה לעוד תורה ועוד תורה ועוד תורה. אנחנו מגדירים באופן מדויק- מחד האדם מחובר למה שהוא עוסק בדברי תורה, בסוגיא שבה הוא עוסק הוא מחובר אליה בעמקי נפשו, בעמקי שכלו, ומאיך יש לו תבערה מתמדת לעוד תורה ועוד תורה- זה אהבת התורה שהוא חושק לעוד וחושק לעוד וחושק לעוד כטבע האש שהיא יוצרת צמא תמיד לעוד ועוד- כשיש לאדם את שני החלקים האלה גם יחד אז הוא מחובר למה שהוא עוסק עכשיו ותמיד יש לו את כח התביעה להוסיף עוד ולהוסיף עוד. יוסיף חיים תמי מוסיף מכח התביעה של האש שנמצאת בקרבו להוליד עוד ועוד דברי תורה. מי שזה צורת החיים שלו אז לא יתכן שהיום הוא כמו אתמול ומחר יהיה כמו היום. אם יתכן שהחיים של האדם הם כמו אתמול והמחר הוא כמו היום זה מחמת שאולי השכל שלו קבוע בדברי תורה, אבל שגם זה יהיה בשלימות, על דרך כלל זה יכול להיות ממחייבים חיצוניים- יש סדר בתשע וחצי אז ברוך ה' הוא מגיע- אבל האם השכל שלו קשור לאותו דבר? זה מבחן עמוק מאוד שכל יחיד ויחיד צריך בדיקה.

אבל אפילו אם השכל שלו קשור לאותו דבר אז מה שהיה אתמול יש היום! אם אין לו את הלב בוער אז האו לא רוצה כל הזמן להתחדש ולהוסיף אלא 7 כסדר הוא נע בתוך מהלך הדברים ונראה לו שהוא מצליח, שט על פני המים, מים של תורה, עוד יום ועוד יום, ב"ה עוד סוגיא ועוד סוגיא אז מה חסר היה ליבם בוער- לב בוער לעולם לא נח ולא שקט הוא רוצה עוד, כמובן שצריך שיהיה יחס נכון בין חיבור השכל לתביעת הבעירה שבלב שזה לא ישטש את המחשבה אלא יהיה לאדם בהירות של שכל של מיים שקטים. אבל מוכרח שיהיה לאדם את שני החלקים בללו של דברי תורה.

הדברים מבוארים ומפורשים בהדיא בכרכא דכולא ביה כאן בדברי הנפה"ח בשער ד' איך הצורה הנכונה של דברי תורה- מה היה בדורות ראשונים ומה חסר בדורות אחרונים. "דורות ראשונים... כל חפצם להגדיל כבודה ולהאדירה"- מצד הדביקות בתורה לעצמה כמו שנתבאר. "והרחיבו גבולם בתלמידים רבים הגונים"- זה מצד אהבת הבריות שבתורה ללמוד וללמד תורת חסד על לשונה. "למען תמלא הארץ דעה"- דעה את ה' כמים לים מכסים. אלו שלושת החלקים שהוזכר בפעם הקודמת בדברי הנפה"ח, תורה לשם התדבקות בתורה, תורה ע"מ להיטיב לזולתו ותורה ע"מ דביקות בו ית"ש. אבל מתי זה נעשה? כאשר השכל והלב של האדם בוער בקרבו לדברי תורה, 'צמא לך נפשי כמה לך בשרי' לבוא זה מעין אותו משקל שהנפש צמאה לדברי תורה, לא רק 'והערב נא' שבשעה שהוא עוסק הדברים עריבים כי הוא מרגיש את אמיתותם וישרותם בהירותם ודקותם שנותנת תענוג לשכל שיש בו ביקוש של שכל, אלא גם הלב של האדם בוער למציאותה של תורה.

מיש ישזכה באמת שהלב שלו יהיה בוער לדברי תורה בצירוף למדרגת השכל שהוא עוסק תמיד בדברי תורה והוא מחובר בהתקשרות השכל לתורה- אז השכל של האדם בצירוף של הלב יעמיד אותו בקרן אורה. מחד כל דבר ודבר שהוא יעסוק

בדברי תורה הוא ממשמש בו פנים ואחרו מעלה ומטה כל הצדדים על מנת להשיג להבין, ובדקות יותר הוא מקושר לדבר בעמקי נפשו ולכן הוא ממשש בו תמיד. אבל מאידך – הנפש שלו תמיד כמהה לגדולה, הנפש שלו לא רגועה ולא שקיטה במקום שבו הוא נמצא על אף שהוא שקוע בדברי תורה, ואם בא פלוני ואלמוני ותובע ממנו שיהיה תבערה הוא לא רואה את זה כפגיעה אלא רואה שמונח כאן חצי בלבד שתובע חצי עליון תובע חלק עליון של לב בוער לדברי תורה, ותשקות הנשמה היא רוצה לדעת את כל התורה כולה לאורכה לרוחבה ולעומקה, ועד שהאדם לא מגיע לשם ואף פעם אי אפשר להגיע לשם בשלימות, אז האש שבאדם לא נחה, היא תמיד תובעת מהאדם עוד ועוד. כשאלו הם צורת החיים של האדם אז בכל יום ויום מחד הוא שקוע בדברי תורה אבל מאידך הכיסופים והאהבה וההשתוקקות מולידות בו רוממות כסדר של עליה, לא רק להמשיך את האתמול מהמקום שהוא עצר, אל של עלייה מתמדת בדברי תורה בהתקשרות שלימה בבורא ית"ש ותורתו.

- [\[נפש החיים שער ד\] 1](#)

Source: <http://bilvavi.net/shiur> ספר-נפש-החיים-003-שער-ד-פרק-א-אהבת-התורה

Links

[1] <http://bilvavi.net/nefesh.hachaim.dalet>